

BENEDICTUS II

ROMANUS PONTIFEX.

NOTITIA HISTORICA IN BENEDICTUM II.

(Ex Mansi, ampl. ss. Conc. Collect.)

(a) Benedictus ¹ natione Romanus, ex patre Joanne (b), sedit menses decem, dies duodecim [menses 8 dies 17]. Hic ab ineunte ætate sua ecclesiæ ² militavit, atque se sic in divinis Scripturis, et cantilena a puerili ætate, et in presbyterii dignitate exhibuit, ut decet virum suo nomine dignum, in quo veræ superæ benedictionis gratia redundavit, et nomine pariter et operibus, ut dignus ad pontificii regimen perveniret. Paupertatis amator, humilis, mansuetus, patientiam habens ³, atque manu largissima [largissimus]. Hic ecclesiam beati Petri apostoli, sed et beati Laurentii martyris, quæ appellatur Lucinæ, restauravit. Itemque in ecclesia beati Valentini via Flaminia fecit coopertorium super altare cum clavis et fastellis ⁴ [fistellis], et in circuitu palergium [perlargum] chrysoclavum pretiosissimum: similiter et in ecclesia beatæ Mariæ ad martyres aliud cooperto-

rium porphyriticum cum cruce et gemmulis, quatuor chrysoclavos, et in circuitu ⁵ palergium de holoserico pulcherrimum, nec non et in titulo suprascripto Lucinæ alium coopertorium ornatum holosericum. Fecit autem calices aureos ministeriales duos pensantes singulos libras singulas (c). Hic suscepit divales jussiones clementissimi Constantini magni principis ad venerabilem clerum et populum atque felicissimum exercitum Romanæ civitatis, per quas concessit, ut persona qui electus fuerit ad sedem apostolicam e vestigio absque tarditate pontifex ordinetur. Hic una cum clero et exercitu (d) suscepit mallones capillorum domni Justiniani et Heraclei filiorum clementissimi principis, simul et jussionem, per quam significat eosdem capillos direxisse. Hujus temporibus apparuit stella ⁶ noctu juxta vigilias [Fort., Vergilias] per diem cælo sereno inter nativitatem

VARIANTES LECTIONES.

- ¹ Cod. Luc., *Benedictus junior.*
- ² Cod. Luc., *sux Ecclesiæ, etc.*
- ³ Cod. Luc., *omnibus compatientiam habens, etc.*
- ⁴ Cod. Luc., *infirmitis, et infistellis.*
- ⁵ Cod. Luc., *cruce, et gammules, et clavos, iv auro-*

clavos, et in circuitu, etc.

⁶ Cod. Luc., *stella noctu per dies veluti luna sub nube, in nativitate Domini, et Thephanix. Item pro e exitum mensis Februarii in die ab occasu exiti stella, etc.*

NOTÆ.

(a) *Benedictus.* Anno 684, die vigesima Augusti, Benedictus creatur pontifex, postquam sedes pontificia uno mense et 22 diebus vacasset. Hispaniarum episcopos per litteras Christiana charitate, et citra omnem contentionem admonuit, ut corrigerent, vel potius declararent, quomodo in sua epistola, quam ipsi per Petrum regionarium ad sedem apostolicam reddiderant, tres substantias in Christo assererent. Verebatur enim vigilantissimus præsul Ecclesiæ, ne hoc suo dogmate in Domino constituerent tres voluntates, divinam scilicet, rationalem, et sensualem, sicut in eodem Christo Domino tres substantias, unam divinitatis, alteram animæ, tertiam carnis humanæ asserebant. Deinde petebat per eosdem declarari, quod in eadem sua epistola aiebant, quomodo sapientia sapientiam, voluntas voluntatem genuisset: idque expmi volebat, ne quis posset suspicari, quasi duas voluntates in Christo catholici profiterentur. Hæc constant ex actis concilii Toletani xv. Quænam fuerint duo alia capitula, quæ eidem Benedicto exactiori elucidatione indigere videbantur, nescimus: ea tamen ex sententia sanctorum Patrum Ambrosii atque Fulgentii posse defendi, iidem Patres qui dicto concilio interfuerunt testati sunt. Quo pio sensu prædictam capitulum secundum Hispani ex sententia sancti Augustini asseruissent, declarant Magister sent. lib. 1, dist. 17; D. Thom. 1 part., q. 39, art. 5 et 6. In concilio Toletano xv, pro sui excusatione dixerunt, se id non secundum relationem, sed secundum substantiam asseruisse. Vide Garsiam, verbo *Papa Benedictus.* Unde patet inique et calumniose Benedictum redargui a Roderico Toletano archiepi-

B scopo, dum ait: « Librum de tribus substantiis, quem dudum Romam transmiserat sanctissimus Julianus, et minus caute tractando Benedictus papa Romanus indixerat reprobandum, ob id quod voluntas genuit voluntatem. » Hanc enim assertionem Hispanorum non in libro, sed epistola Hispanorum contentam Benedictus papa non reprobavit, sed declarari petivit, idque non scripto, sed verbo ore tenuis per hominem quemdam fidelem fieri postulavit. Idem Benedictus summo studio laboravit, ut post obitum Theophanis Antiocheni, Macarius olim Antiochenus episcopus in ordinem redactus Romæ exsul degens, damnata hæresi, Antiochenæ Ecclesiæ restitueretur; sed homo cervicosus contempsit. Vide actionem primam concilii Nicæni secundi. Sev. B.N.

(b) *Sedit menses decem, dies 12.* Octo mensibus et 17 diebus Benedictum sedisse, colligitur ex ejus obitu, qui sacra anniversaria memoria 7 Maii in Ecclesia recolitur. Ib.

(c) *Hic suscepit divales jussiones clementissimi Constantini Magni, etc.* Romanam Ecclesiam in pristinam libertatem restituit imperator Constantinus, concedens ei, ut libere pontificem consecret, nullamque imperatoris confirmationem, quam exemplo Gothicorum regum nonnulli Orientalium imperatorum sibi vindicaverant, deinceps expectent. Quam gratiam dum Constantinus imperator Ecclesiæ contulisset, annosque decem et septem imperasset, mortuus est, relicto Justiniano filio imperii hærede. De quo in Vita Joannis V. Anastasius. Ib.

(d) *Suscepit mallones capillorum.* Per mallones intelligit ciros capillorum. Μαλλίς enim Græce idem

Domini et Theophaniam omnimodo obumbrata, veluti luna sub nube. Itemque mense Februario post natale sancti Valentini in die an occasu exiit stella meridie, et in partes orientis declinavit. Post hæc mons Bëbius [Fort., Vesuvius], qui est in Campania, mense Martio eructavit per diem, et omnia loca circumquaque præ pulvere cineris illius exterminata sunt. Clerum¹ videlicet diversis ordinibus in die sancto Pa-

A schæ honoribus ampliavit. Qui e vestigio in infirmitatem incidit², et post dies aliquot defunctus est. Hic dimisit omni clero, monasterii, diaconie³, et mansionariis auri libras triginta. Fecit autem episcopos per diversa loca numero duodecim. Qui etiam sepultus est ad beatum Petrum apostolum, sub die octavo Idus Maii, et cessavit episcopatus menses duos, dies quindecim.

VARIANTES LECTIONES.

¹ Cod. Luc., *sunt. Qui sanctissimus vir clericum, etc.*

² Cod. Luc., *infrmitate detentus.*

³ Cod. Luc., *diaconibus.*

NOTÆ.

quod Latine *vellus*. Quid autem hoc symbolum significaretur, ex Pauli Diaconi loco possumus intelligere, qui lib. vi dialog. cap. 15 antiquæ editionis hæc ait : « Circa hæc tempora Carolus princeps Francorum Pippinum filium suum ad Luitprandum direxit, ut ejus (juxta morem) capillum susciperet. Qui ejus cæsariem incidens, ei pater effectus est multisque eum ditatum regiis muneribus genitori remisit. » Hæc ille. Ex quibus intelligis eam his temporibus

viguisse consuetudinem, ut per ejusmodi capillorum exhibitionem quis alicui offerretur in filium ei qui eos acciperet. Unde manifeste cognoscitur quod imperator Constantinus filiorum suorum capillos pontifici offerens voluerit ab iis Romanum pontificem, velut parentem honorari, diligi et observari, eosque ejusdem monitis impensius parere et obtemperare. Vide Baronium anno 684, num. 7.

BENEDICTI II

EPISTOLÆ.

* EPISTOLA PRIMA.

BENEDICTI II AD PETRUM NOTARIUM REGIONARIUM.

Monet illum ut acta synodalia sexti concilii (quorum gratia a Leone II in Hispania missus erat) episcoporum Hispaniæ subscriptione muniri curet.

Benedictus presbyter, et in Dei nomine electus sanctæ sedis apostolicæ, Petro notario regionario.

Juxta quod tuam strenuitatem apostolicæ memoriæ dominus Leo papa Hispaniam provinciam ire disposuit ad præcellentissimum et Christianissimum regem, et sanctissimos archiepiscopos, et ecclesiarum omnium præsules ibidem constitutos, simul et gloriosum comitem, pro innotescenda venerabilis sextæ synodi definitione, acclamatione quoque; quæ et propheticum dicitur, reverendissimorum episcoporum, qui in eodem a Deo congregato concilio convenerunt, ad clementissimum principem, et edicto ejusdem piissimi principis ubique generaliter destinato, pro apostolicæ nostræ fidei firmitate, cum summo pietatis studio commissum ministerium perage. Subscriptiones quoque reverendissimorum episcoporum post eandem synodicam definitionem

* « Has duas epistolas non esse germanas, sed nomine Benedicti suppositas, acta synodalia concilii Toletani xiv, inquit Baronius, aperta luce testantur, dum se per deputatum Leonis II acta synodalia Constantinopolitani concilii accepisse profitentur. Si ergo id Leo ante præstiterat, illique eadem acceperant, quid opus fuit Benedicto eadem iterum isthuc mittere? Potuit accidisse casus, quo necessarium fuerit ut iterum mitterentur, sed is erat in litteris exprimendus, neque tam aperte insinuare debuisset se primum acta synodalia

B eum summa sedulitate atque vigilantia procura subjungit : ut et iidem reverendissimi episcopi omnisque per eos religiosa provincia, consortes nobiscum catholicæ atque apostolicæ traditionis et fidei comprobentur; et apud Deum, ad cujus gloriam laus et stabilitas fidei Christianæ redigitur, commendatio eis atque susceptio ad salutem animarum proveniat. Officium perinde pietatis assumptum, vigilantia atque solertia condecorans, festina perficere; quia et tibi met ipsi thesaurizas boni operis fructum, et suscipientibus provides coelestis regni beatitudinem, per rectæ atque apostolicæ fidei confessionem, adipisci.

EPISTOLA II.

BENEDICTI II AD ERVIGIUM REGEM.

C *Significat se Petrum notarium regionarium mittere, qui secum ferret sextæ synodi definitionem, simulque Constantini imperatoris edictum, atque libellum acclamationarium ejusdem synodi ad eundem imperatorem.*

Exstat supra col. 418, suo nomine Leonis II. Incipit sic : « Cum unus exstet rex omnium Deus, » etc.

sextæ synodi in Hispaniam transmittere. Sed cum harum posterior plane eadem sit cum illa Leonis II ad Ervigium regem scripta, de ejus impostura censuram consulas, quæ superius posita habetur. » Vera et germana epistola Benedicti papæ est ista; quam dedit ad episcopos Hispaniæ; monens eos, ut quæ de voluntate aliisque tribus capitulis obscurius scripserant, declararent. Hujus mentio duntaxat reperitur aliqua in actis concilii Toletani xiv. Vide quæ dixi supra in notis ad vitam Benedicti II. Sev. Bin.